

H A R O L D R O B B I N S

SUURI UNELMA

 SAGA
EGMONT

Harold Robbins

Suuri unelma

SAGA Egmont

Suuri unelma

Translated by Anja Haglund

Original title: *The Dream Merchants*

Original language: English

Cover image: Shutterstock

Kirja ilmentää aikaa, jona se on kirjoitettu, ja sen sisältö voi olla osittain vanhentunutta tai kiistanalaista.

Copyright © 1949, 2021 Harold Robbins and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726620085

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Jälkinäytös

1938

Maanantai

Nousin taksista Rockefeller Plazalla. Päivä oli tuulinen maaliskuuseksikin, ja takkini helma lepatti housunlahkeita vasten, kun maksoin kuljettajalle. Annoin miehelle dollarin ja kehotin häntä pitämään vaihtorahan.

Hymyilin huolettomasti miehen kiitellessä ylenpalttisesti. Mittarin osoittama maksu oli vain kolmekymmentä senttiä. Auto ajoi pois vaihteet rusahdellen. Jäin hetkeksi paikalleni ja hengitin syvään, ennen kuin menin sisälle rakennukseen. Ilmassa oli raikas ja puhdas tuoksu. Oli vielä niin varhaista, ettei kulmassa sijaitsevalta bussipysäkiltä leijailut bensiininkatkoa. Tunsin voivani hyvin, ehkä paremmin kuin pitkään aikaan.

Menin rakennukseen ja ostin *Timesin* vakituisesta lehtikojustani Chase Bankin läheltä ja laskeuduin sitten portaat käytävään, jossa parturi sijaitsi.

De Zemmlerin liike merkitsi partureiden piirissä samaa kuin Tiffany jalokiviliikkeistä puhuttaessa. Ovi aukeni kuin itsestään lähestyessäni sitä. Lyhyenlätä italialainen, jonka kasvoille välähti voimakkaan valkoisen hammasrivin paljastava hymy, piti ovea auki minulle astuessani sisään. »Hyvää huomenta, herra Edge», mies sanoi. »Olette aikaisin liikkeellä tänään.»

Vilkaisin vaistomaisesti kelloon ennen kuin vastasin. Se oli vasta kymmenen. »Niin olen, Joe», sanoin hänen ottaessaan takkini. »Onko Rocco jo täällä?»

»Onhan toki, herra Edge», Joe vastasi suu virneessä. »Hän on vaihtamassa vaatteita ja tulee ihan kohta.»

Pantuani sanomalehden tiskille riisuin takin ja solmion. Joe otti ne minulta.

Samassa Rocco ilmestyi takahuoneesta ja asteli suoraan tuoliaan kohti. Joe näytti antavan hänelle vaivihkaisen merkin. Rocco vilkaisi minuun päin ja hymyili.

»Rocco on nyt paikalla, herra Edge», Joe sanoi minulle, kääntyi sitten Roccoon päin ja ilmoitti: »Numero seitsemän.»

Otin lehteni ja astelin tuolia kohti. Rocco seiso sen vieressä ja hymyili minulle. Istuuduin siihen, ja hän kietaisi suojavaatteen ympärilleni ja työnsi muutaman kasvopaperin paidankauluksen alle. »Olet aikainen tänään, Johnny», hän sanoi.

En voinut olla hymyilemättä hänen äänensävyllään. »Niin olen.»

»Tänään on suuri päiväsi, Johnny.» Hänkin hymyili. »Et tainnut pystyä nukkumaan.»

»Oikein arvattu», vastasin edelleen hymyssä suin. »En pystynyt nukkumaan.»

Hän siirtyi tuolin edessä sijaitsevan altaan ääreen ja alkoi pestä käsiään. Hän vilkaisi minuun olkansa yli sanoessaan: »Tuskin minäkään kykenisin nukkumaan, jos olisin juuri saanut uuden homman, josta maksetaan tonni viikossa.»

Nyt nauroin ääneen. »Puolitoista tonnia, Rock», sanoin. »Näissä asioissa on parasta olla tarkkana.»

»Mitäpä viisi hunttia viikossa enää merkitsee, kun saa niin paljon kahisevaa», hän sanoi tullessaan takaisin

luokseni ja kuivatessaan käsiään pyyheliinaan.

»Taskurahaa.»

»Olet väärässä jälleen, Rock», sanoin. »Huipulla ei olekaan enää kysymys rahasta vaan vaikutusvallasta.»

Rocco otti sakset taskustaan ja alkoi näykkiä hiuksiani. »Vaikutusvalta on kuin möhömaha. Se tekee miehestä hyvin syöneen näköisen. Kaverin jolla menee hyvin. Mutta hiljaa mielessään mies häpeääkin vatsaansa ja toivoo joskus, että tulisi toimeen ilman sitä ja olisi taas laiha.»

»Happamia, sanoi kettu pihlajanmarjoista», vastasin. »Minulle se sopii.»

Rocco ei sanonut mitään, näpersi vain edelleen hiuksiani, joten avasin lehden. Ensimmäisellä sivulla oli pelkkiä uutisia. Ei kerrassaan mitään mielenkiintoista. Kääntelin sivuja, kunnes löysin etsimäni.

Se oli ajanvietesivulla. Kahden palstan otsikko kahdenkymmenen pisteen kirjasimin. 'John Edge valittu Magnum Pictures -yhtiön toimitusjohtajaksi.' Sitten seurasi se tavallinen tarina. Elokuveyhtiön historia. Minun elämäkertani. Siihen ehdittyäni kurtistin hieman kulmiani. Jutussa mainittiin sekin, että olin eronnut tunnetusta näyttelijättärestä Dulcie Warrenista.

Rocco vilkaisi lehteen olkani yli. »Aiotko aloittaa leikekirjan nyt kun olet isokenkäinen?»

Tämä osui hieman arkaan paikkaan. Tuntui kuin hän olisi luikahtanut mieleeni ja sitten sieltä pois ajatukseni mukanaan. Yritin olla närkästymättä. Kehitin hymyn tapaisen. »Älä ole typerä, Rock», sanoin. »Olen edelleen sama kaveri. Erilaisessa hommassa vain. Ei se minua mitenkään muuta.»

»Eikö?» Rocco urahti. »Olisitpa nähnyt itsesi äsken kun tulit tänne. Marssit sisään kuin Rockefeller.»

Minua alkoi jo vähän harmittaa. Kohotin toisen käteni ja tarkastelin sitä. »Kutsu manikyristi», sanoin Roccolle.

Tyttö kuuli sanani ja tuli heti. Hän tarttui käteeni. Rocco kallisti tuolia taaksepäin ja alkoi levittää partavaahtoa kasvoilleni. En pystynyt lukemaan enää. Pudotin lehden lattialle.

Sain täydellisen käsittelyn — parranajon, tukanpesun, valohoidon, ihan kaiken. Kun nousin tuolista, Joe säntäsi ojentamaan minulle solmioni. Asetuin peilin eteen sitomaan sen. Vaihteeksi solmu onnistui niin hyvin, etten joutunut korjaamaan sitä. Käännyin Roccoon päin, työnsin käden taskuun ja otin sieltä viiden dollarin setelin, jonka annoin hänelle.

Hän sujautti sen rintataskuunsa huolettomasti kuin olisi tehnyt minulle palveluksen suostuessaan ottamaan sen. Katselimme toisiamme hetken. Sitten Rocco kysyi: »Oletko kuullut vielä mitään ukosta? Mitä hän mahtaa ajatella?»

»En», sanoin. »Enkä välitä kuullakaan. Ajatelkoon mitä tahtoo. Hittojako minä hänestä?»

»Älähän nyt, Johnny.» Rocco pudisti päätään verkkaisesti. »Ukko on ihan okei vaikka kohtelikin sinua vähän kepulisti. Hän on pitänyt sinusta aina. Melkein kuin omasta lapsestaan.»

»Mutta teki silti aika nuljun tempun minulle. Vai eikö muka tehnyt?» kysyin melkein riitaisesti.

Roccon ääni oli lempeä. »Teki teki. Mutta entäs sitten? Hän on vanha mies. Hän oli sairas ja väsynyt ja epätoivoinen ja tiesi menettäneensä pelin.» Rocco vaikeni hetkeksi sytyttääkseen savukkeeni. Hänen kasvonsa olivat aivan lähellä omiani, kun hän jatkoi. »Niinpä hän sitten meni vähän sekaisin ja kaatoi kaiken sinun niskaasi. Mutta entä sitten, Johnny? Et voi pyyhkäistä olemattomiin niitä kolmeakymmentä vuotta, jotka elitte tätä ennen. Et voi sanoa, ettei niitä vuosia koskaan ollutkaan, koska te elitte ne.»

Katsoin häntä silmiin. Ne olivat lempeät ja ruskeat ja jotenkin varovaisen myötätuntoiset. Ne näyttivät melkein säälivän minua. Avasin jo suuni sanoakseni jotakin, mutta en sanonutkaan. Sen sijaan kävelin pois hänen luotaan. Menin naulakolle, puin pikkutakin ylleni, heitin päällystakin käsivarrelle ja marssin ulos.

Turistit olivat jo tulleet. Ryhmä maalaisia oli kokoontunut odottamaan opasta, joka veisi heidät kiertokäynnille rakennukseen. Turvenuijat eivät muuttuneet koskaan. Heidän ilmeensä oli samanlainen kuin tivolissa yli kolmekymmentä vuotta sitten. Siinä he seisoivat innokkaina ja toiveikkaina, suu vähän auki aivan kuin he näkisivät sen kautta vähän enemmän.

Kuljin heidän ohitseen liukuportaisiin, nousin pääaulaan ja astelin sen poikki hisseille, jotka nousivat pysähtymättä kolmanteenkymmenenteen kerrokseen. Astuin hissiin. Sen kuljettaja vilkaisi minuun ja painoi sitten nappia numero 32 ilman että minä sanoin mitään.

»Hyvää huomenta herra Edge», mies sanoi.

»Hyvää huomenta.»

Ovi sulkeutui, ja sen jälkeen tuli tuo lievä pahoinvointia muistuttava tunne pikahissin kiihdyttäessä vauhtia ja kiitäessä ylimpiä kerroksia kohti. Ovi aukeni, ja minä poistuin hissistä.

Vastaanottotiskin tyttö hymyili minulle rientäessäni hänen ohitseen. »Hyvää huomenta, herra Edge.»

»Hyvää huomenta Mona», vastasin, käännyin käytävään ja astelin mattoa pitkin uutta toimistoani kohti. Ennen se oli ollut Peterin. Mutta nyt ovesa oli minun nimeni. Siinä luki MR.EDGE kultaisin kirjaimin. Ne näyttivät hassuilta siinä hänen nimensä paikalla. Katsoin kirjaimia tarkemmin nähdäkseni, olisiko oveen jäänyt jälkiä hänen nimestään. Ei ollut jäänyt. Työ oli tehty huolellisesti ja nopeasti. Tarvittiin vain muutama minuutti

jonkin nimen poistamiseksi ovesta, vaikka se olisi ollut siinä tuhat vuotta.

Liikahdin ja ojensin jo käteni kääntämään ovenkahvaa. Samassa pysähdyin. Tämä tähänastinen oli tietysti ollut vain unta, eihän toki ovesta ollut minun nimeäni vaan hänen. Katsoin sitä tarkasti uudestaan.

Siinä luki kultaisin kirjaimin MR.EDGE.

Pudistin päätäni. Rocco oli oikeassa. Kolmeakymmentä vuotta ei pystynyt pyyhkäisemään olemattomiin.

Avasin oven ja astuin sisään. Tulin sihteerin huoneeseen.

Omani oli seuraavan oven takana.

Jane sulki juuri puhelimen. Hän nousi paikaltaan, otti takkini ja ripusti sen pieneen vaatekaappiin. Sitten hän sanoi yhtäkkiä: »Hyvää huomenta, herra Edge.»

»Hyvää huomenta, neiti Andersen», vastasin hymyillen. »Varjelkoon miten virallisia me olemme tänä aamuna. »

Jane naurahti. »No mutta sinähän olet nyt iso pomo, Johnny.

Ja jonkun kai tässä on alettava olla esimerkkinä.»

»Älä sinä kuitenkaan viitsi, Janey. Jätä se toisten huoleksi», sanoin hänelle ja menin huoneeseeni.

Seisahdin hetkeksi ovelle totuttelemaan. Näin huoneen nyt ensimmäisen kerran sen jälkeen kun se oli sisustettu uudelleen. Olin ollut studiolla perjantai-iltaan saakka, lentänyt New Yorkiin sunnuntai-iltana ja nyt oli vasta maanantaiaamu.

Jane oli tullut perässäni. »Pidätkö siitä?» hän kysyi.

Katselin ympärilleni. Pidin totisesti. Kukapa ei olisi pitänyt työhuoneesta, joka oli suorastaan ylellinen. Se oli kulmahuone, jossa oli kymmenen ikkunaa toisella, viisi toisella sivulla. Sisäseinät oli paneloitu puun näköisellä muovilla. Isolla seinällä oli valtava suurennos studiosta otetusta ilmavalokuvasta. Lyhyemmällä seinämällä oli

täydellisesti varustettu sähkötakka grilleineen ja takanvierustuoleineen. Huoneessa oli siellä täällä muitakin tuoleja. Ne oli päällystetty samanlaisella syvänpunaisella nahalla kuin mahonkisen kirjoituspöytäni pöytälevy, jonka keskeltä kohosivat nimikirjaimeni hiukan erivärisinä. Huone oli niin iso, että siellä olisi voinut pitää tanssiaiset tai kutsut, ja silti siellä olisi vielä pystynyt vetäytymään johonkin rauhalliseen nurkkaukseen.

»Pidätkö sinä siitä, Johnny?» Jane kysyi uudelleen.

Nyökkäsin. »Totta kai.» Astelin pöytäni ääreen ja istuuduin.

»Eikä tämä vielä mitään», Jane sanoi. Hän meni takan ääreen ja painoi seinällä näkyvää nappia.

Takka alkoi kääntyä paikaltaan, ja sen takaa ilmestyi näkyviin baari.

Vihelsin.

»Eikö olekin näppärä juttu?» Jane sanoi ylpeästi.

»Sanoin kuvaamaton», vastasin.

»Vieläkään et ole nähnyt kaikkea», Jane sanoi. Hän kosketti nappia uudelleen, ja takka kääntyi takaisin paikoilleen. Sitten hän siirtyi muutaman askelen ja painoi toista nappia. Osa seinästä liukui sivuun, ja sen takaa paljastui uutuuttaan hohtava kaakeloitu kylpyhuone.

»Mitäs tästä sanot?» Jane kysyi.

Nousin tuolistani ja menin hänen luokseen, kiedoin käsivarteni hänen ympärilleen ja rutistin häntä. »Janey, sait totisesti minut tuntemaan itseni maailman onnellisimmaksi mieheksi. Mistä hitosta arvasit, että halusin tosiaan ikioman vessan?»

Tällä kertaa Jane naurahti hieman hämillään. »Kiva että pidät siitä. Olin vähän huolissani.»

Päästin hänet ja kurkistin kylpyhuoneeseen. Se oli täydellinen suihkukoppeineen kaikkineen. Käännyin

jälleen Janen puoleen. »Voit lakata murehtimasta, pikkuinen. Isukki on oikein tyytyväinen.»

Palasin pöytäni ääreen ja istuuduin. Totuttelemisen veisi vielä jonkin aikaa. Peterin hallitessa tätä huonetta se oli yksinkertainen ja vanhanaikainen kuten hän itse. Sanotaan, että miehen työhuone kuvastelee sitä, millainen hänen sihteerinsä kuvittelee hänen olevan. Aloin ihmetellä. Pitikö Jane minua tosiaan tällaisena keikarina?

Janen puhelin soi; hän ryntäsi vastaamaan siihen ja painoi oven kiinni mennessään. Sen sulkeuduttua tunsin itseni yksinäiseksi. Suorastaan naurettavan yksinäiseksi.

Ennen vanhaan kun työskentelin Peterin apulaisena, huoneeni oli tavallisesti jo tähän aikaan päivästä täynnä väkeä. Siellä juteltiin, ilma oli tupakansavusta sinisenä, olo tuntui mukavalta. Työtoverini selostivat minulle elokuvia, niiden myyntiä ja mainostamista koskevia ideoitaan. Me irvailimme toisillemme, väittelimme, arvostelimme, mutta kaikesta tällaisesta syntyi välitön toveruus, jonka tiesin tästä lähtien olevan saavuttamattomissani.

Mitä Peter sanoikaan kerran? »Pomona olet aina yksinäinen, Johnny. Sinulla ei ole ystäviä. Ainoastaan vihollisia. Suhtaudut epäluuloisesti ihmisten ystävällisyyteen. Mietit, mitä he oikein haluavat sinulta. Kuuntelet, mitä heillä on sanottavanaan ja yrität saada heidät tuntemaan olonsa mukavaksi, mutta et onnistu siinä koskaan. Ihmiset eivät unohda hetkeksikään, että olet pomon. Että sinun sanasi tai tekosi saattavat kääntää heidän elämänsä ylösalaisin. Niin se on, Johnny, pomon osa on yksinäisyys.»

Silloin aikoinaan olin nauranut hänelle, mutta nyt aloin käsittää, mitä hän oli tarkoittanut. Torjuin tuon ajatuksen mielestäni ja kohdistin huomioni postiin, jota oli korkea

pino pöydälläni. Enhän minä loppujen lopuksi ollut lainkaan tavoitellut tätä paikkaa. Tartuin ensimmäiseen kirjeeseen, mutta käsi pysähtyi kesken liikkeen. Vai olinko sittenkin? Ajatus välähti mieleeni ja oli poissa melkein saman tien. Ryhdyin lukemaan kirjettä.

Siinä onnitiin minua. Samoin kaikissa muissa kirjeissä ja sähkeissä. Kaikki elokuvaihmiset halusivat esittää onnittelunsa ja hyvän tahdon ilmaisunsa. Sekä suuret että pienet. Tämä tässä meidän alallamme olikin kiinnostavaa. Ei merkinnyt mitään, pidettiinkö sinusta vai ei. Kaikki muistivat sinua heti kun jotakin tapahtui. Oltiin kuin yhtä suurta perhettä, jonka jäsenet seurasivat tarkasti toistensa menestymistä tai epäonnistumista. Tällaisen tyhjänpäiväisen postin määrästä pystyi päättelemään, miten pitkälle ihmiset arvelivat sinun yltävän.

Olin juuri lopettelemassa postin tutkimista, kun Jane palasi huoneeseen valtava kukkakimppu mukanaan.

Vilkaisin häneen. »Keneltä se on?»

Hän pani kukat maljakkoon kahvipöydälle ja työnsi pienen valkoisen kirjekuoren pöydälleni sanomatta sanaakaan.

Koska Jane käyttäytyi tuolla tavalla, tiesin keneltä kukat olivat jo melkein ennen kuin huomasin kuoren pienet nimikirjaimet D.W. Avasin kuoren ja otin sieltä esiin pienen valkoisen kortin. Siihen oli raapustettu muutama sana tutulla pienellä käsialalla.

»Menestykselle ei mahda mitään, Johnny», siinä luki. »Taisin arvata väärin.» Ja allekirjoitus: »Dulcie.»

Heitin kortin paperikoriin ja sytytin savukkeen. Dulcie. Mokoma narttu. Mutta olin mennyt naimisiin hänen kanssaan, koska olin luullut häntä aivan ihmeelliseksi. Koska hän oli kaunis. Ja koska hän osasi katsella miestä niin että tämä luuli heti olevansa maailman suurin

hurmuri. Niin sitä saattaa erehtyä. Ja me erosimme, kun minä huomasin, miten minua oli vedetty nenästä.

»Onko kukaan soittanut, Jane?»

Korttia lukiessani Jane oli ollut huolestuneen näköinen, mutta nyt hänen kasvonsa kirkastuivat. »On», hän vastasi. »George Pappas soitti heti aamulla. Pyysi sinua soittamaan sinnepäin sitten kun ehdit.»

»Okei», sanoin. »Otapa puhelu hänelle.»

Jane poistui. George Pappas oli hyvä mies. Hän oli Borden Pictures -yhtymän pääjohtaja, ja olimme tunteneet toisemme jo kauan. Hän oli se kaveri, joka oli ostanut Peterin *nickelodeonin*, elokuvien esityshuoneen, kun Peter oli päättänyt ryhtyä tuottamaan elokuvia.

Puhelin hälytti. Nostin kuulokkeen. Jane ilmoitti:

»Täällä on George Pappas.»

»Anna tulla», vastasin. Kuului kilahdus ja sitten Georgen ääni: »Terve, Johnny.» Hän lausui nimeni niin että kuulosti pehmeältä ja epäselvältä.

»Terve, George», sanoin. »No mitä kuuluu?»

»Hyvää vain. Entä itsellesi?»

»Ei ole valittamista.»

»Mitä tuumaisit lounaasta?»

»Herran kiitos joku sentään ajatteli sitäkin», vastasin.

»Pelkäsin jo, että joutuisin syömään yksin.»

»Missä tavataan?»

Keksin sen sillä hetkellä. »George», sanoin. »Tule tänne niin näet uuden huoneeni.»

»Taitaa olla mukava paikka.»

»Mukava tuskin on oikea sana. Tämä on kuin jonkin korkeatasoisen ranskalaisen ilotalon vastaanottohuone. Mutta tule tänne niin näet itse. Ja sanot sitten minulle, mitä mieltä olet siitä.»

»Okei, Johnny. Tulen yhdeltä.»

Sanoimme näkemiin ja lopetimme.

Kutsuin Janen sisään ja ilmoitin, että haluan kaikki osastopäälliköt puheilleni. Heidänkin oli joka tapauksessa aika huomata, että pomo oli paikalla. Mitä hyödyttäisi esiintyä johtajana, jollei järjestäisi luokseen keitään johdettavia.

Kokous kesti melkein yhteen saakka. Puhuttiin enimmäkseen paskaa. Onnittelusta ja hyvän tahdon ilmaisuista ei ollut tulla loppua lainkaan. Selostin miehille, että yhtiö oli surkeassa jamassa, että meidän oli pakko lopettaa turha vetelehtiminen ja käydä käsiksi tositoimiin, muutoin huomaisimme päivänä muutamana olevamme työttöminä koko joukko. Tosin tuntui vähän hassulta puhua heille noin. Huoneessa jonka uudelleen sisustaminen oli maksanut lähes viisitoista tonnia. Minusta itsestäni oli suorastaan sopimatonta puhua siellä niin, mutta ilmeisesti kukaan muu ei ajatellut sillä tavalla. Huone teki heihin kaikkiin valtavan vaikutuksen. Kokouksen päätökseksi ilmoitin heille, että halusin viikon loppuun mennessä joka osastolta taloudellisen selvityksen, josta kävisi ilmi, mistä ja kenestä voisimme luopua. Meidän oli pakko karsia pois tuhlaus ja tehottomuus, mikäli aiomme selviytyä tästä talouskriisistä. Sitten kehotin heitä menemään lounaalle, ja heidän hankiutuessaan liikkeelle huomasin selvästi heidän hymyn verhoamista ilmeistään, että kukaan pystyisi tuskin syömään mitään.

Viimeisenkin poistuttua ja oven sulkeuduttua menin itse baariseinustalle ja etsin kosketinta, mutta en löytänyt sitä. Harppasin Janen ovelle ja avasin sen.

»En löydä niitä hiton koskettimia mistään», sanoin hänelle.

Jane hätkähti ensin hieman ja nousi sitten paikaltaan.
»Minä tulen näyttämään.»

Seurasin häntä seinustalle ja katselin, kuinka hän painoi kosketinta. Baaritiskin kiertyessä esiin pyysin häntä sekoittamaan minulle drinkin sillä aikaa kun käväisisin itse miestenhuoneessa käytävän päässä. Olin jo menossa ovelle, kun Janen ääni pysäytti minut.

»Etkö muista, että sinulla on yksityinen?» hän sanoi ja kosketti toista nappia, ja kylpyhuone ilmestyi näkyviin.

Menin sinne sanomatta mitään. Palatessani huoneeseen George oli jo siellä. Astelin hänen luokseen ja puristimme kättä. »No mitä tuumaat tästä?» kysyin.

George hymyili verkkaisesti, kulautti juomansa loppuun, laski tyhjän lasin baaritiskille ja sanoi sitten: »Muutama alastoman naisen kuva vielä seinälle niin huone näyttäisi varmaan juuri siltä kuin sanoit.»

Siemaisin lasini tyhjäksi ja lähdimme lounaalle. Menimme alas Englantilaiseen Grilliin. Minä en halunnut Shorille, koska siellä oli aina täyttä, eikä George puolestaan Rainbow Roomiin, koska se oli niin korkealla, joten päädyimme sopuratkaisuun ja valitsimme Englantilaisen Grillin. Se sijaitsi RCA:n rakennuksen alimmassa kerroksessa ja sieltä näki ulos suihkulähdetasanteelle. Oli vielä niin viileää, että luistinrata oli kunnossa. Saimme ikkunapöydän ja katselimme luistelijoita jonkin aikaa.

Tarjoilija tuli luoksemme. Minä tilasin grillattua lammasta, ja George valitsi salaatin. Hän selitti, että hänen oli pakko noudattaa ruokavaliota. Käännyimme jälleen katselemaan luistelijoita.

Lopulta George huokaisi. »Tässä melkein toivoo, että olisi itsekin vielä nuori.»

»Jep», minä sanoin vain.

Samassa George katsoi minua pitkään. »Suo anteeksi, Johnny, unohdin ihan koko jutun.»

Hymyilin. »Ei se mitään, George. En muista sitä itsekään enää kovin usein, ja vaikka muistaisinkin, pitää silti paikkansa, mitä sanoit.»

Hän ei sanonut mitään, mutta tiesin, mitä hän ajatteli. Minun jalkaani. Oikeata jalkaani. Olin menettänyt sen sodassa. Minulla oli nyt sen tilalla paras saatavissa oleva proteesi, eivätkä ihmiset yleensä huomanneet lainkaan, että liikuin tekojalalla, jolleivat he tiedäneet siitä mitään.

Muistin, miltä minusta oli tuntunut sinä päivänä, jolloin Peter oli tullut tapaamaan minua sairaalaan Staten Islandille. Olin katkera ja vihoissani koko maailmalle. Olin menettänyt toisen jalkani, enkä ollut vielä kolmeakymmentä. Olin päättänyt jäädä sairaalaan makaamaan koko loppuelämäkseni, ja Peter oli sanonut: »Entäs sitten vaikka menetitkin jalkasi, Johnny? Sinulla on sentään pää vielä harteillasi. Ei ihmisen elämä riipu siitä, miten hän kykenee juoksentelemaan, vaan siitä mitä hänellä on korviensa välissä. Niin että älä sinä poika hassuttele. Tule takaisin töihin ja unohdat pian koko jutun.»

Minä siis palasin töihin, ja Peter oli oikeassa. En muistanut vammaani ennen kuin sinä iltana, jolloin Dulcie nimitti minua nilkuksi. Mutta Dulcie olikin kevytkenkäinen hupakko, ja aikaa myöten unohdin jopa tuon loukkauksenkin.

Tarjoilija toi annoksemme ja aloimme aterioida. Söimme pitkään hiljaisuuden vallitessa. Lopulta minä sanoin: »Oli hiton mukavaa että soitit ja tulit käymään. Muuten minä olisinkin soittanut sinulle.»

»Mistä asiasta?» hän kysyi.

»Yhtiön asioista», vastasin. »Olet varmaan selvillä asetelmasta. Tiedät, minkä takia minusta tehtiin johtaja. Koska Ronsen kuvittelee, että pystyn pelastamaan hänet kuiville.»

»Entä oletko sinä halukas tekemään niin?»

»En oikeastaan», vastasin vilpittömästi. »Mutta tiedät itse, millaista tämä on. Kun on ollut kolmekymmentä vuotta mukana rakentamassa jotakin, ei mielellään anna kaiken huveta tyhjiin noin vain. Ja sitä paitsi työpaikka se on tämäkin.»

»Olitko sinä sitten niin kipeästi työpaikan tarpeessa?» George kysyi hymyillen.

Virnistin hänelle. Työpaikan tarpeessa minä tosiaan en ollut. Olin neljännesmiljoonan arvoinen kaveri. »No en nyt aivan sananmukaisesti, mutta olen liian nuori maleksimaan toimettona.»

Siihen hän ei sanonut mitään. Salaatista selviytyttyään hän kysyi: »Mitä sinä sitten haluaisit minun tekevän?»

»Ostavan ne kymmenen surkeinta teattereihisi.»

Hänen ilmeensä ei paljastanut, mitä hänen mielessään liikkui. Hän ei näyttänyt edes hämmästyvän, vaikka olin juuri pyytänyt häntä ottamaan teattereihinsa ne kymmenen elokuvaa, jotka ammattikuntamme oli naurussa suin nimennyt kaikkien aikojen surkeimmiksi tekeleiksi. »Pyritkö sinä siihen, että teatterini joutuisivat sulkemaan ovensa?» George kysyi hiljaa.

»Eivät ne niin huonoja elokuvia ole, George», sanoin. »Myyn ne sinulle erittäin edullisesti. Saat esittää ne ihan kuten itse haluat, pitää lyhyet tai pitkät tauot. Maksat vain viisikymmentä dollaria päivästä. Ja viidensadan esityspäivän jälkeen koko lysti olisi ilmaista.»

George ei vastannut.

Lopetin ateriani, nojauduin taaksepäin tuolissani ja sytytin savukkeen. Olin tarjonnut edullista kauppaa. Georgella oli lähes yhdeksänsataa teatteria, joten hän esittäisi niitä elokuvia ilmaiseksi neljässäsadassa paikassa.

»Ne eivät ole niin huonoja kuin lehdet väittävät»,
jatkoin. »Katselin itse ne ja voin vakuuttaa nähneeni
paljon huonompiakin.»

»Älä viitsi tyrkyttää minulle, Johnny», George sanoi
hiljaa. »Minä ostan ne.»

»Vielä eräs seikka, George», sanoin. »Tarvitsemme
rahat heti.»

Hän epäröi hetken ennen kuin vastasi: »Okei, Johnny,
suostun sinun takiasi.»

»Kiitos, George», sanoin hänelle. »Olet totisesti
suureksi avuksi.»

Tarjoilija tuli korjaamaan ruoka-astiat pois. Minä tilasin
kahvia ja omenapiirakkaa, George pelkkää mustaa
kahvia.

Kahvia juodessamme George kysäisi minulta, olinko
ollut puheissa Peterin kanssa hiljattain.

Pudistin päätäni. Suuni oli täynnä omenapiirakkaa ja
nielaisin sen ennen kuin vastasin: »En ole tavannut häntä
lähes puoleen vuoteen.»

»Soita ihmeessä hänelle», George sanoi. »Minusta
tuntuu, että hän juttelisi nyt mielellään kanssasi.»

»Soittakoon sitten itse minulle», sanoin lyhyesti.

»Taidat olla vieläkin loukkaantunut.»

»En loukkaantunut», sanoin. »Mutta minua tympäisee.
Hän kuvittelee että kuulun siihen porukkaan, joka punoo
juoniaan elokuvateollisuuden kaappaamiseksi.
Antisemitisteiksi hän heitä sanoo.»

»Et kai sinä tosissasi ajattele, että hän nyt enää uskoo
sellaista?»

»Hitostako minä tiedän, mitä hän uskoo?» kivahtadin.
»Hän heitti minut ulos talostaan sinä iltana, kun selostin
hänelle, että hän joutuisi myymään osakkeensa tai
menettäisi kaiken. Hän haukkui minua Ronsenin kätyriksi
ja syytti minua siitä, että olen mukana punomassa juonia

hänen tuhoamiseksi. Hän syytti minua kaikesta, mikä oli mennyt vikaan. Minun olisi muka pitänyt estää häntä tekemästä tyhmyyksiä. Ei helvetissä, George, kestin sitä melko pitkään, mutta rajani minullakin on.»

Hän otti pitkän sikarin, pisti sen hampaisiinsa ja sytytti sen harkitun verkkaisesti katsellen minuun koko ajan. Kun sikari lopulta syttyi häntä tyydyttävällä tavalla, hän kysyi: »Entä Doris?»

»Hän päätti pysyä ukon rinnalla. En ole kuullut mitään häneltäkään.» Minusta tuntui pahalta kun vain sanoinkin noin. Olin ollut houkka monissa asioissa, mutta juuri kun kuvittelin kaiken kääntyvän parhain päin, tapahtuikin aivan päinvastoin.

»Mitä sinä sitten odotit hänen tekevän?» George kysyi. »Tunnen sen tytön. Kuvitteletko sinä, että hän kääntäisi selkensä vanhalle isälleen hetkellä, jolloin kaikki on romahtanut? Hän on aivan liian hieno ihminen tekemään niin.»

Onneksi George ei vihjaissut sanallakaan siihen, miten minä olin haikaillut kaikki nämä vuodet. Siitä olin hänelle kiitollinen. »En halunnutkaan hänen livistävän ukon luota. Halusin vain mennä naimisiin hänen kanssaan.»

»Entä miltä se olisi näyttänyt Peterin silmissä?» George kysyi.

En vastannut. Mitä siihen olisi voinut sanoa? Tiesimme kumpikin, miltä se olisi Peteristä tuntunut, mutta siitä huolimatta olin loukkaantunut. Ihmisillä oli oma elämänsä elettävänä, ja me kumpikin olimme uhranneet hänelle enemmän kuin tarpeeksi omastamme.

George pyysi laskun. Tarjoilija toi sen, ja hän maksoi. Menimme ulos käytävään, ja George kääntyi minun puoleeni. Hän ojensi kätensä.

Tartuin siihen. Hänen otteensa oli luja ja lämmin.

»Soita Peterille, niin teidän on molempien parempi olla sen jälkeen.»

En vastannut.

»Ja onnea vain, Johnny», hän jatkoi. »Kyllä sinä pärjää. Minusta on mukavaa, että se paikka annettiin sinulle eikä Farberille. Ja lyön vaikka vetoa, että Peter on samaa mieltä.»

Kiitin häntä ja lähdin toimistoani kohti. Koko hissimatkan mietin, soittaisinko Peterille vai en. Astuessani ulos hissistä omassa kerroksessani päätin lopulta, että hittojako minä tässä soittelemaan. Soittakoon ukko itse, jos haluaa jutella kanssani.

Jane ei ollut huoneessaan, kun kuljin sen poikki. Arvelin, että hän oli vielä lounastunnilla. Poissa ollessani pöydälleni oli ilmestynyt toinen postipino. Se oli melko korkea, ja sen päällä oli pieni paperipaino pitämässä sitä koossa.

Paino näytti tutulta. Otin sen käteeni. Se oli pienoispatsas, joka esitti Peteriä. Punnitsin sitä kädessäni ja istuin viimein tuoliini katselemaan sitä. Muutama vuosi sitten Peter oli saanut päähänsä, että häntä esittävä patsas saattaisi olla tehokas innoittaja kaikille hänen alaisilleen. Niinpä hän oli palkannut kuvanveistäjän, joka oli veloittanut häneltä tuhat dollaria tämän pienoisteoksen tekemisestä. Me löysimme sitten pienen valimon, valatimme siellä muotin, ja pian tuo patsas oli joka ainoalla työpöydällä toimistossa.

Veistos oli erittäin imarteleva. Siinä Peterillä oli tuuheampi tukka kuin muistin hänellä koskaan olleenkaan, jykevämpi leuka kuin hänellä minkään ikäisenä oli, komeampi kotkannenä kuin hänen syntymässä saamansa ja vaiteliaan määrätietoinen ilme, joka ei missään nimessä ollut hänelle tyypillinen. Patsaan

jalustassa olivat sanat: 'Mikään ei ole mahdotonta ihmiselle, joka haluaa tehdä työtä — Peter Kessler.'

Nousin taas seisomaan ja kävelin patsas kädessä painamaan kylpyhuoneen nappia. Oven liukuessa auki kääntelin patsasta kädessäni. Oven auettua kokonaan astuin kylpyhuoneeseen. Oikeanpuoleisella seinällä oli muutamia hyllyjä pulloja ja muita pieniä tavaroita varten. Asetin Peterin patsaan varovasti keskelle ylintä hyllyä ja peräännyin hieman kauemmaksi katselemaan sitä.

Nuo kaunistellut kasvot, jotka näyttivät niin eläviltä, tuijottivat suoraan minuun. Käännyin kannoillani, palasin huoneeseen ja suljin oven. Otin pinkasta muutaman kirjeen ja silmäilin niitä, mutta sekään ei auttanut. En pystynyt keskittymään. Ajattelin edelleen Peteriä ja sitä, kuinka hän oli katsonut minuun, kun olin nostanut hänet kylpyhuoneen hyllylle. Mitäpä se auttoi.

Kiukustuin itselleni, menin takaisin kylpyhuoneeseen ja otin patsaan hyllyltä. Huoneeseen palattuani etsin silmilläni sellaista paikkaa, ettei se häiritsisi minua. Päädyin asettamaan sen takanreunustalle. Siinä se tosiaan näytti paremmalta. Se tuntui melkein hymyilevän minulle. Olin kuulevinani hänen äänensä sanovan: »Näin on parempi, poikaseni. Näin on parempi.»

»Ihanko totta, vanha kelmi?» sanoin ääneen. Heitin hänelle hymyn ja palasin pöytäni ääreen. Vihdoinkin pystyin keskittymään postiin.

Kolmelta Ronsen tuli huoneeseeni. Hänen turpeat, pyöreät kasvonsa olivat tyytyväisessä virneessä. Silmät näyttivät syviltä ja omahyväisiltä nelikulmaisten kehyksettömien lasien takana. »Alkavatko asiat olla järjestyksessä, Johnny?» hän kysyi, ja hämmästyin jälleen hänen voimakasta ääntään. Kuullessaan ensimmäisen kerran hänen puhuvan ihmiset yleensä ihmettelivät, kuinka noin leppoisan pyöreästä miehestä lähti niin

voimakas ja kärkevä ääni. Sitten jokainen muisti, että siinä olikin Lawrence G. Ronsen. Hänen yhteiskuntaluokkansa ihmiset saivat syntymälahjanaan matalan, kärkevän äänen. Lyön vaikka vetoa, ettei hän vauvanakaan itkeä marissut tisia äidiltään vaan komensi tätä antamaan sitä hänelle. Tai voi olla, että minä erehdyin, ehkä sen yhteiskuntaluokan naisilla ei ollut tisuja ollenkaan.

»Ovat, Larry», vastasin. Tämä oli toinen häneen liittyvä seikka, joka ärsytti minua. Aina hänen läsnäollessaan minusta tuntui, että oli pakko yrittää puhua lähes täydellistä englantia, mikä oli minulle kertakaikkisen mahdotonta.

»Miten sinun kävi Pappasin kanssa?» Ronsen kysyi.

Hänellä oli varmaan omat nuuskijansa liikkeellä yötä päivää. »Aika mukavasti», vastasin. »Myin hänelle ne kymmenen roskafilmiä neljännesmiljoonalla.»

Hän ilahtui silmin nähden kuulemastaan. Täydensin voitonriemuani vielä pisaralla. »Saamme maksun etukäteen», lisäsin. »Jo huomenna.»

Hän hieraisi käsiään yhteen, harppasi pöydän ääreen ja läimäytti minua olalle. Käsi oli yllättävän raskas, ja samassa muistin, että hän oli opiskeluaikanaan pelannut jalkapallomaajoukkueen puolustajana. »Tiesin, että sinä olisit mies, joka pystyy järjestämään sen, Johnny. Olin varma siitä.»

Hänen näin avoimesti osoittamansa mielihyvä katosi yhtä nopeasti ilmeettömyyden suojuksen taakse kuin se oli äsken välähtänyt esiin sieltä. »Nyt me olemme oikeilla jäljillä, Johnny», hän sanoi. »Emme voi epäonnistua. Järjestämme itsemme eroon siitä vanhasta roskasta ja tiukennamme ohjaksia yhtiössä ja pääsemme tuota pikaa pois miinuksen puolelta.»

Kerroin hänelle aamuisesta kokouksesta ja siitä, mitä olin käskenyt osastopäälliköitä tekemään. Hän kuunteli tarkkaavaisesti ja nyökäytti päätään silloin tällöin minun tuodessani esiin ne erilaiset toimenpiteet, joihin meidän oli ryhdyttävä.

Lopetettuani hän sanoi: »Kaikesta päätellen sinulla on täällä paljon tekemistä.»

»On totisesti», vastasin. »Joudun varmaan jäämään New Yorkiin ainakin kolmeksi kuukaudeksi, että pystyisin pitämään kaikki langat käsissäni.»

»Se onkin tärkeätä», hän myönsi. »Täällä on pysyttävä selvillä asioista, muutoin joudumme laittamaan lapun luukulle.»

Samassa puhelimeni soi. Jane ilmoitti: »Puhelu Doris Kessleriltä Kaliforniasta.»

Epäroin hetken. »Voit yhdistää.»

Kuului pari kilahdusta, sitten Doriksen ääni. »Hei, Johnny.»

»Hei, Doris», minä vastasin ja mietin samalla, miksi hän mahtoi soittaa. Hänen äänensä kuulosti niin omituiselta.

»Johnny, *papa* sai sydänkohtauksen. Hän pyytää sinua luokseen.»

Vilkaisin vaistomaisesti takan reunustalle asettamaani patsaaseen. Ronsen seurasi katseeni suuntaa ja huomasi patsaan. »Milloin se sattui, Doris?»

»Pari tuntia sitten. Saimme ensin sähkeen, että Mark on kaatunut Espanjassa. Se koski *papaan* niin kovasti että hän pyörtyi. Veimme hänet kiireesti vuoteeseen ja kutsuimme lääkärin. Lääkäri sanoi, että se oli sydänkohtaus, eikä hän kyennyt sanomaan, miten pitkään *papa* kestäisi. Ehkä yhden vuorokauden, mahdollisesti kaksi. Sitten *papa* avasi silmänsä ja sanoi: 'Pyytäkää

Johnny tänne. Minun on puhuttava hänen kanssaan. Pyytäkää Johnny tänne.» Doris alkoi itkeä.

Hetken kuluttua kuulin sanovani: »Älä itke, Doris. Olen siellä tänä iltana. Odota minua.»

»Minä odotan sinua, Johnny», hän sanoi, ja lopetimme puhelun.

Nostin ja laskin kuuloketta siksi kunnes Jane vastasi. »Hanki minulle lippu seuraavaan Kalifornian koneeseen ja ilmoita heti, kun olet saanut vahvistuksen. Lähden suoraan täältä.» Laskin kuulokkeen odottamatta hänen vastaustaan.

Ronsen nousi seisomaan. »Mikä hätänä, Johnny?»

Sytytin savukkeen. Käteni vapisivat hieman. »Peter on saanut sydänkohtauksen», sanoin. »Lähden hänen luokseen.»

»Entä suunnitelmamme täällä?» hän kysyi.

»Ne joutuvat odottamaan muutaman päivän», vastasin.

»Kuulehan Johnny» — hän nosti kätensä pystyyn torjuvasti — »tiedän tarkalleen, miltä sinusta tuntuu, mutta johtokunta ei pitäisi menettelystäsi. Mitä apua sinusta sitä paitsi olisikaan siellä?»

Katsoin häneen ja nousin seisomaan pöytäni takana. En kiinnittänyt huomiota hänen kysymykseensä enkä vaivautunut vastaamaan siihen. »Hittojako minä johtokunnasta», sanoin vain.

Ronsen oli johtokunta, ja hän tiesi minun käsittävän sen. Hänen huulensa kiristyivät. Hän kääntyi ja marssi vihaisena huoneestani.

»Ja sinustakaan», jatkoin suljetulle ovelle. Mitä tuollainen mies tiesi kolmestakymmenestä viime vuodesta?

Kolmekymmentä vuotta 1908

1

Johnny kuunteli paita kädessään kirkonkellon lyöntejä. Yksitoista. »Enää neljäkymmentä minuuttia junan lähtöön», hän ajatteli ryhtyessään jälleen pakkaamaan hätäisesti. Vihaisena hän viskeli jäljellä olevat vaatteet matkalaukkuun ja napsautti sen kiinni. Hän laskeutui koko painollaan toisen polvensa varaan laukun kulmalle ja kiristi hihnan sen ympärille. Saatuaan työnsä päätökseen hän oikaisi itsensä, nosti laukun vuoteelta ja kantoi sen pois huoneesta varaston läpi ulko-oven lähelle.

Hän seisahtui hetkeksi katselemaan ympärilleen. Koneet näyttivät pilkkaavan häntä pimeässä, ne ilkkuivat hänen epäonnistumiselleen. Hänen huulensa kiristyivät, kun hän asteli niiden ohi takaisin pieneen huoneeseen. Vielä oli jäljellä yksi tehtävä. Koko tämän surkean jutun epämiellyttävin osa. Täytyi kirjoittaa viesti Peterille ja selittää, miksi hän pakeni tällä tavalla yön selkään.

Kaikki olisi tuntunut helpommalta, jollei Peter olisi ollut niin hyvä hänelle. Jollei koko perhe olisi ollut niin hiton mukavaa väkeä. Ester oli kutsunut hänet päivälliselle melkein joka ilta, ja lapset olivat sanoneet häntä 'Johnny-sedäksi'. Hän tunsu palan kurkussaan istuutuessaan pöydän ääreen. Jotenkin tämä perhe oli juuri sellainen, josta hän oli unelmoinut ne pitkät, yksinäiset vuodet, jotka hän oli työskennellyt tivolissa.

Hän otti paperiarkin ja kynän ja kirjoitti arkin ylälaitaan sanat: »Rakas Peter» ja jäi sitten tuijottamaan

niitä. Kuinka oikein kiittäisi ihmisiä, jotka olivat olleet niin ystävällisiä, miten hyvästelisi heidät? Kirjoittaisiko vain rennosti: »Hyvästi sitten, oli oikein mukavaa tutustua teihin. Kiitoksia kaikesta», ja sitten unohtaisi heidät?

Hän työnsi kynän pään suuhunsa ja imeskeli sitä mietteissään. Hän pani kynän pöydälle ja sytytti savukkeen. Muutaman minuutin kuluttua hän tarttui uudestaan kynään ja alkoi kirjoittaa.

»Olit kuin olitkin oikeassa. Minun ei olisi pitänyt koskaan ryhtyäkään tähän hommaan.»

Hän muisti hyvin päivän, jolloin hän oli saapastellut sisään varastoon. Hänellä oli viisi sataa dollaria taskussa, hän oli yhdeksäntoistavuotias ja niin mahdottoman viisas omasta mielestään. Hän oli työskennellyt kiertävässä tivolissa koko siihenastisen elämänsä, ja hän aikoi nyt vihdoinkin asettua aloilleen ja yrittää eteenpäin. Eräs tuttu kaveri oli vihjaissut, että Rochesterissa oli täydellisesti varustettu peliautomaattihalli, joka odotti vain, että hän tulisi ja ottaisi sen haltuunsa.

Sinä päivänä hän tapasi Peter Kesslerin. Peter omisti sen rakennuksen samoin kuin rautakaupan, joka oli pelihallin ohella rakennuksen ainoa liike. Peter oli pitänyt Johnnysta heti ensi hetkestä alkaen. Johnnysta oli helppo pitää. Hän oli pitkä poika, melkein satakahdeksänkymmentä senttiä, ja hänen paksu tumma tukkansa, siniset silmänsä ja herkästi kasvoille ilmestyvä hymy saivat välittömästi aikaan miellyttävän vaikutelman. Peter oli tuntenut myötätuntoa poikaa kohtaan jo ennen kuin oli vuokrannut tälle hallin. Hän oli jotenkin niin kiihkeän innokas.

Peter oli katsellut Johnnya tämän kävellessä ympäriinsä hallissa, kosketellessa koneita ja kokeillessa niitä. Viimein hän oli sanonut: »Herra Edge.»

Johnny kääntyi hänen puoleensa. »Niin?»

»Herra Edge, eihän tämä asia oikeastaan minulle kuulu, mutta oletteko te sitä mieltä, että pelihalli menestyy tällaisella seudulla?» Peter epäröi hieman. Hassuhan hän oli, hän ajatteli. Vuokraisäntähän hän loppujen lopuksi oli, eikä häntä olisi pitänyt kiinnostaa tuossa pojassa mikään muu kuin se, että tämä maksaisi vuokran, mutta —

Johnnyn katse muuttui kovaksi.

Yhdeksäntoistavuotiaan oli vaikeata myöntää itselleen, että hän mahdollisesti oli väärässä. »Miksi te sitä kysytte, herra Kessler?» Hänen äänensä oli kylmä.

Peter änkytti hieman. »No kun parilla edellisellä kaverilla ei mennyt oikein hyvin.»

»Ehkä he eivät oikein tajunneet tämän kaltaista hommaa», Johnny vastasi. »Olette sitä paitsi oikeassa. Minusta tämä asia ei kuulu teille tippaakaan.»

Peterin kasvot jäähmettyivät. Hän oli hyvin herkkä ihminen, joskin hän teki kaikkensa salatakseen sen. Hänen äänensä kuulosti nyt tylyn asialliselta, samanlaiselta kuin äsken Johnnyn tullessa sisään ja esittäytyessä. »Suokaa anteeksi, herra Edge, en suinkaan tarkoittanut loukata teitä.»

Johnny nyökkäsi hänelle.

Peter jatkoi samaan sävyyn: »Paikan edellisistä omistajista saamieni kokemusten perusteella minun on kuitenkin vaadittava kolmen kuukauden vuokra etukäteen.» Johan luulisi pojan luopuvan, hän ajatteli.

Johnny laski nopeasti. Satakaksikymmentä dollaria viidestäsadasta. Jäljelle jäi kolmesataakahdeksänkymmentä. Sillä hän pystyisi tekemään sen, mitä halusikin. Hän otti rahat taskusta, laski setelinipusta vuokrarahat ja painoi ne Peterin käteen.

Peter nojautui lähimpää konetta vasten kirjoittamaan kuitin. Sitten hän kääntyi, antoi kuitin Johnnyle ja ojensi tälle kätensä. »Olen pahoillani, jos vaikutin kovin tylyltä», hän sanoi. »Tarkoitin pelkkää hyvää.» Hän hymyili arasti.

Johnny katseli häntä kiinteästi. Huomatessaan ettei Peterin kasvoilla näkynyt pilkan häivääkään, hän tarttui tämän käteen. He puristivat toistensa kättä pikaisesti, ja sitten Peter lähti ovelle päin.

Kynnyksellä hän kääntyi katsomaan taakseen. »Ja ilmoittaa vain heti, jos tarvitsette jotakin. Olen tuossa naapurissa.»

»Kiitos, herra Kessler. Pidän sen mielessäni.»

»Onnea sitten», Peter huikkasi vielä ulos astuessaan. Johnny heilautti kättään hänelle. Peter näytti tavallista mielteliäämmältä menessään omaan kauppaansa.

Hänen vaimonsa Ester, joka oli ollut siellä hänen näyttäessään Johnnyle pelihallin, tuli hänen luokseen. »Vuokrasiko poika sen?»

Peter nyökäytti päätään verkkaisesti. »Vuokrasi», hän sanoi. »Vuokrasi hän sen, poika parka. Toivottavasti hän pärjää.»

Johnny sytytti uuden savukkeen ja alkoi jälleen kirjoittaa.

’En sure tippaakaan niitä rahoja, jotka itse olen menettänyt, mutta siitä olen pahoillani, mitä sinä olet menettänyt minun takiani. Entinen pomoni Al Santos ottaa minut takaisin töihin tivoliin, ja maksan sinulle vuokratästäni heti kun alan saada palkkaa.’

Hän ei olisi halunnut palata tivoliin. Se ei toki johtunut siitä, etteikö hän olisi pitänyt työstään siellä, mutta hän kaipasi Kesslerereitä. Hän ei muistanut omista vanhemmista juuri mitään. Hän oli ollut suunnilleen kymmenvuotias, kun he olivat saaneet surmansa tivolissa sattuneessa onnettomuudessa. Al Santos oli ottanut hänet

sitten siipiensä suojaan, mutta Al oli tavattoman kiireinen mies, ja Johnny oli joutunut tulemaan toimeen melkein itseksensä.

Hän oli ollut yksinäinen lapsi, sillä tivolissa ei ollut montakaan hänen ikäistään, ja Kesslerit tuntuivat nyt täyttävän sen paikan hänen elämässään, joka oli ollut tyhjänä tähän saakka.

Hän muisti perjantai-illan päivälliset Peterin ja tämän perheen seurassa. Hän pystyi vieläkin tuntemaan padassa omassa liemessään porisevan kanan tuoksun ja sen rapean happamattoman leivän maun, jota Ester sanoi *knedlochiksi*. Hän ajatteli viime sunnuntaita, jolloin hän oli vienyt lapset puistoon. Sitä kuinka lapset olivat nauraneet riemuissaan ja kuinka ylpeäksi hän oli tuntenut itsensä, kun he olivat sanoneet häntä 'Johnnysedäksi'. He olivat herttaisia lapsia. Doris oli suunnilleen yhdeksän- ja Mark kolmevuotias.

Hän ei olisi halunnut palata tivoliin, mutta hän ei voinut käyttää Peteriäkään ikuisesti hyväkseen. Hänellä oli jo kolmen kuukauden verorästit, ja hän olisi tähän mennessä viettänyt monta nälän ahdistamaa iltaa, jollei Peter olisi kutsunut häntä syömään niin usein.

Jälleen kynä liikkui paperilla.

'Olen pahoillani, että jouduin lähtemään tällä tavalla, mutta pidin parhaana menetellä näin, sillä huomenna tänne tulee muutamia velkojia jättämään minulle maksuvaatimuksensa.'

Hän lisäsi kirjeeseen vielä nimensä ja katseli sitä sitten. Se tuntui niin tyhjänpäiväiseltä. Oli mahdotonta sanoa hyvästi ystävilleen. Samassa hän alkoi jatkaa kirjettä vielä nimikirjoituksensa alle.

'P.S. Sano Dorikselle ja Markille, että päästän heidät ilmaiseksi kaikkiin laitteisiin, jos tivolimme sattuu

tulemaan tänne. Kiitoksia vielä kerran kaikesta. Johnny-setä.'

Nyt tuntui paremmalta. Hän nousi seisomaan ja asetti kirjeen mukia vasten nojalleen pöydälle. Hän silmäili vielä huolellisesti ympärilleen huoneessa. Hän ei halunnut unohtaa mitään, hänellä ei ollut varaa sellaiseen, hän ei pystyisi ostamaan uudestaan sitä, minkä mahdollisesti nyt unohtaisi. Ei. Kaikki oli järjestyksessä, hän ei ollut unohtanut mitään. Hän vilkaisi vielä kerran pöydälle jättämänsä kirjeeseen, kurkotti sammuttamaan valon, lähti sitten huoneesta ja sulki oven jäljessään. Hän ei huomannut, että oven sulkeutuessa syntynyt veto tarttui kirjeeseen ja pudotti sen lattialle. Hän asteli hitaasti hallin poikki silmäillen molemmille sivuilleen.

Oikealla puolellaan hän näki yksikäätiset rosvot, automaattit ja niiden vieressä ranskalaisten postikorttien katselulaitteet. Muutamaa askelta kauempana olivat taitopelit, baseball-kone, jolla oli lyöjänsä ja yhdeksän pelaajaa tätä vastassa, voittajapelaajat pitkät metallikoskettimet leuoissaan. Vasemmalla puolella olivat penkkirivit, jotka hän oli järjestänyt siihen eläviä kuvia varten, mutta hänen tilaamansa projektori ei ollut tullut vielä. Ovella oli sitten Isoäiti, ennustusautomaatti.

Hän pysähtyi katselemaan Isoäitiä. Sen päässä oli valkoinen saali, jossa oli koristeina omituisen muotoisia rahoja ja kuvioita. Se näytti melkein elävältä tuijottaessaan häneen maalatuilla silmillään.

Hän etsi taskunsa pohjalta kolikkoa. Löydettyään sellaisen hän pudotti sen automaattiin ja työnsi kahvasta. »Katsotaanpa, mitä sinä sanot, muoriseni», Johnny sanoi.

Kone alkoi surista, sitten sen käsivarsi kohosi, ja sen ohuet rautasormet hipoivat sen eteen siisteihin nippuihin järjestettyjen valkoisten korttien rivejä. Koneen melu yltyi